

הלכות הדרף היומי

מסכת יומא

תוכן

- א. וקים להו לרבנן דבהכי מיתבא דעתיה בציר מהכי לא מיתבא דעתיה.....1
- ב. הא כביצה בעי סוכה ... ופירי לא בעו סוכה.....1
- ג. כותבת הגסה שאמרו חסרה מכביצה.....2
- א. עד כמה הן מזמנין עד כזית ורבי יהודה אומר עד כביצה.....2

דף עט.

א. וקים להו לרבנן דבהכי מיתבא דעתיה בציר מהכי לא

מיתבא דעתיה

אכילה כיצד – האוכל ביום הכיפורים שיעור שכשהוא רעב תתישב עליו דעתו באכילה זו, הייב כרת. שנאמר כי כל הנפש אשר לא תעונה וגו' וכשאוכל כשיעור הזה הרי אינו מעונה, וקבלו חכמים הלכה למשה מסיני ששיעור זה הוא ככותבת הגסה. ושיעור זה שזה לכל אדם בין לנגס בין לעוג מלך הבשן לפי שכל אדם כשירעב תתישב עליו דעתו באכילה כשיעור הזה אלא שעוג מלך הבשן תתישב דעתו מעט ושאר כל אדם מתיישבת דעתם הרבה.

דף עט:

ב. הא כביצה בעי סוכה ... ופירי לא בעו סוכה

מותר לאכול אכילת עראי חוץ לסוכה¹, וכמה היא אכילת עראי, כביצה². שכן דרך האדם לטעום פעם אחת מלא פיו חוץ לביתו, ומלא פיו הוא כביצה שאין בית הבליעה מחזיק יותר מכביצה. וראוי להחמיר בשיעור 45 סמ"ק. אולם לכתחילה³ אין לברך אלא בשיעור 100 סמ"ק⁴.

¹ שו"ע ונו"כ או"ח תרל"ט ב

² בתוך שיעור כדי אכילת פרס אבל אם אוכל ביותר משיעור כדי אכילת פרס כלומר יותר מ 4 דקות אין חייב סוכה. כמש"כ בבכור"י סק"ג, וע"ע בהג' חכמת שלמה על גליון השו"ע כאן, ויש מאחרוני זמננו שכתבו שכיון שהשיעור כביצה א"כ צריך כפול משיעור כא"פ וצ"ע.

³ לגר"ח נאה מברך מ – 54 גרם

⁴ מדות ושיעורי תורה פי"ז סעי' ה' בשם סי' שיעורים של תורה בשיעורי המצוות אות כ"ז

הלכות הדרף היומי

מסכת יומא

במה דברים אמורים בפת העשויה מחמשת המינים, או בתבשיל העשוי מחמשת המינים, אבל שאר מיני מאכלים, ואין צריך לומר מיני פירות אפילו אוכל מהם הרבה, ואפילו קובע עליהן סעודתו מותר לאכלן חוץ לסוכה, לפי שקביעת מינים אלו אינה חשובה אלא כאכילת

עראי של פת. ונכון להחמיר מלאכול בשר ודגים וגבינה⁵ חוץ לסוכה, ודוקא בקביעות⁶ אבל שלא בקביעות, אין להחמיר כלל⁷.

ג. כותבת הגסה שאמרו חסרה מנביצה

האוכל ביום הכיפורים ככותבת הגסה⁸, חייב והוא פחות מכביצה מעט בנפח של כשני שלישי ביצה בינונית (כשמשקל הביצה כ – 45 עד 50 גרם) על קליפתה. כלומר נפח 32 סמ"ק⁹.

א. עד כמה הן מזמנין עד כזית זרבי יהודה אומר עד כביצה

נתבאר במסכת ברכות דף מה: ובמסכת פסחים דף מט: שאין מזמנין על מי שאכל פחות מכזית¹⁰. ואפילו שבע מזה או מתוספת אכילת שאר דברים המלפתים את הפת ותבשילים הבאים למזון ושובע, אינו מצטרף כיון שאינו מברך ברכת המזון¹¹, שאכילת פת פחות מכזית אין זה בכלל 'ואכלת' הכתוב בתורה.

⁵ והנה החיי אדם העתיק חומרא זו גם לענין פירות בקביעות, ואנכי לא העתקתי מפני שבדרך החיים ובשערי תשובה בשם הגינת ורדים מקילין בזה. שער הציון שם ס"ק לח

⁶ ועיין תשובות והנהגות ח"א סי' שעח שאם קובע סעודת צהריים או ערב על בשר ודגים וירקות וכדומה עיקרה לשם שביעה, ובימינו חייב בסוכה, משא"כ אכילת פירות אפילו הרבה עיקרן אינו לשבוע רק להתענג. וצ"ע

⁷ מ"ב שם טו

⁸ שו"ע ונו"כ תריב א ועיין בביאור הלכה שם שלכאורה אם אכל הכותבת עצמה פטור שהרי חסר מקום הגרעין והגרעין בעצמו אין לצרפו שהרי קשה הוא ואין ראוי כלל לאכילת אדם שהרי בעינין לאתוביה דעתיה ובציר משיעור לא מייטבי דעתיה ולפי"ז צ"ע קצת הנקט תנא שיעורא דאכילה ביוה"כ בככותבת וכותבת עצמה אינה בכלל וכתב "אמנם אח"כ מצאתי בשבת ס"פ נוטל ברי"ף שם בפירוש קמא דיש תמרים רכים שנאכלים עם הגרעינים והיינו אפילו לאדם [אכן לפירוש השני אינם נאכלים רק לבהמה] וצ"ע."

⁹ שמירת שבת כהלכתה פרק למ אות יט

¹⁰ שו"ע ונו"כ קצו ד

¹¹ שו"ע ונו"כ קפד ו ועיי"ש בבה"ל דן בדברי הראשונים האם יש חיוב ברכה מדאורייתא רק שביעה או בכביצה או כזית ומ"מ אם שבע אינו חייב אלא אם אכל כזית אבל בפחות אינו חייב אפי' שבע מכך. וע"ע שו"ת שאילת יעקב סי' כ"ג אות ט"ו, שו"ת בית שערים האו"ח סי' ע"ח, תורת חיים סי' זה סק"ב, שדי חמד אס"ד מערכת ברכות סי' ד' אות י', שו"ת מהרש"ג ח"א סי' כ', שו"ת הר צבי ח"א סי' צ"ב, שו"ת חלקת יעקב ח"א סי' נ"א, שו"ת אג"מ ח"א סי' ע"ו וח"ד סי' מ"א.

הלכות הדף היומי

מסכת יומא

אם אכל יותר מכזית פת, אלא שאכלו במשך זמן יותר משיעור כזית בכדי אכילת פרס.¹² (עד כ - 9 דקות) אף שאכל הרבה ובא לידי שביעה, מ"מ כל זמן שלא יאכל כזית פת בכדי אכילת פרס אינו מברך ברכת המזון. ואינו מצטרף לזימון¹².

---

¹² שם ובמנ"ח מצוה שיי"ג ומצוה ת"ל ובשו"ת אמרי בינה סי' ט"ו (ד"ה אולם).